

Sygn. akt IC 353/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Nowak

Protokolant: Karolina Żerdzińska-Wydmuch

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2017 r. w Częstochowie

sprawy z powództwa A. Z. i K. Z.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zobowiązanie i zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz powodów K. Z. i A. Z. solidarnie kwotę 11117,97 zł (jedenaście tysięcy sto siedemnaście złotych i dziewięćdziesiąt siedem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 lutego 2016 roku od kwoty 2988, 21 zł (dwa tysiące dziewięćset osiemdziesiąt osiem złotych i dwadzieścia jeden groszy) oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 10 lutego 2017 roku od kwoty 8129,76 zł (osiem tysięcy sto dwadzieścia dziewięć złotych i siedemdziesiąt sześć groszy) do dnia zapłaty;
2. w pozostałej części powództwo oddala;
3. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Częstochowie od powodów solidarnie z zasądzonego na ich rzecz roszczenia kwotę 539,96 zł (pięćset trzydzieści dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt sześć groszy), zaś od pozwanego kwotę 68,10 zł (sześćdziesiąt osiem złotych i dziesięć groszy) tytułem kosztów sądowych, których powodowie nie mieli obowiązku uiścić;
4. zasądza od powodów na rzecz pozwanej solidarnie kwotę 4.513,21 zł (cztery tysiące pięćset trzynaście złotych dwadzieścia jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 353/13

UZASADNIENIE

Powodowie K. Z. i A. Z. w pozwie z dnia 1 lipca 2009 r., sprecyzowanym w dniu 22 grudnia 2009 r. (k. 85), wnieśli w pkt 1 o zobowiązanie pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą K. (poprzednio: (...) S.A.) do usunięcia z ich nieruchomości stanowiącej wspólność majątkową małżeńską, położonej w Gminie O., miejscowość F. (Nr Kw (...)) urządzenia przesyłowego będącego własnością pozwanego oraz - w pkt 2 zasadzenie na ich rzecz od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą K. (poprzednio: (...) S.A.) kwoty 20 000 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu – w/w nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) poprzez umiejscowienie na niej słupa linii energetycznej wraz z siecią za okres od dnia 28 września 2006 r. do dnia wniesienia pozwu.

Na wypadek nieuwzględnienia roszczenia z pkt 1 - poprzez uznanie go za sprzeczne z art. 5 k.c., zgłosili roszczenie ewentualne polegające na zobowiązaniu pozwanego do zmiany sposobu usytuowania urządzenia przesyłowego albo zmiany sposobu jego wykonania z uwzględnieniem zdobyczy techniki, a taki sposób aby przebiegało z jak

najmniejszym obciążeniem nieruchomości powodów. Powodowie zgłosili również żądanie zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż są właścicielami na zasadzie ustawowej wspólności małżeńskiej nieruchomości o nr parceli (...) w Gminie O., miejscowość F. (Nr Kw (...)), urządzenia posadowione na ich nieruchomości należy do pozwanego, pomimo podejmowanych prób polubownego zakończenia sporu, pozwany nie wyraził na to zgody.

Sąd postanowił sprawdzić wartość przedmiotu sporu dopuszczając dowód z opinii biegłego z zakresu projektowania urządzeń elektroenergetycznych na okoliczność usunięcia urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się na działce powodów (k. 85). W opinii biegły wskazał, że wartość powyższych prac to 70.076,79 zł brutto (k. 98-113). Ustalono wartość przedmiotu sporu w wysokości 90.076,79 zł.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą K. (poprzednio: (...) S.A.) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew (k. 49-50), po jej uzupełnieniu i sprostowaniu (k 71-72) pozwany zarzucił, iż roszczenie o usunięcie urządzeń przesyłowych jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa własności i zasadami życia społecznego, nadto zakwestionował wysokość dochodzonego wynagrodzenia z tytułu posadowienia sieci elektroenergetycznej na nieruchomości powodów wskazując, że roszczenie w tym zakresie nie zostało udowodnione co do zasady i wysokości oraz zgłosił zarzut przedawnienia roszczenia z tytułu utraty wartości nieruchomości, podnosząc że linia elektroenergetyczna istnieje od 1989 r. Podkreślił, że brak jest podstaw formalno-prawnych do zobowiązania pozwanego do usunięcia lub przesunięcia linii elektroenergetycznej, linia została posadowiona na podstawie obowiązujących w okresie decyzji, nadto w momencie nabywania przedmiotowej nieruchomości urządzenia te były już posadowione na gruncie. Pozwany wskazał, że infrastruktura elektroenergetyczna nie doprowadziła do pogorszenia nieruchomości powodów i nie pomniejszyła wartości nieruchomości, nadto sporne urządzenia zostały posadowione za zgodą poprzedniego właściciela nieruchomości i były za jego zgodą eksploatowane, co w konsekwencji doprowadziło do trwałego stosunku prawnego w treści zbliżonego do użyczenia. Nadto wykonanie inwestycji na podstawie pozwolenia o budowę zdaniem pozwanego pozwala domniemywać istnienie zgody ówczesnego właściciela gruntu na jej przeprowadzenie.

W toku procesu, pismem procesowym z dnia 22 lutego 2016 r. (doręczonym pozwanemu w dniu 24.02.2016 r. - k. 544-545v) powodowie zmodyfikowali częściowo żądanie pozwu w ten sposób, że ograniczyli go do zasądzenia na ich rzecz kwoty 12.087,15zł tytułem bezumownego korzystania z nieruchomości i rozszerzyli okres za jaki wnoszą o przyznanie wynagrodzenia tj. od dnia 28 września 2006 r. do 31 grudnia 2011 r. Wskazali nadto, że domagają się wynagrodzenia za bezumowne zajęcie przez pozwanego pod urządzenia przesyłowe powierzchni (...). Strona pozwana podtrzymała swoje stanowisko, nadto podniosła iż planowana jest przebudowa linii energetycznej na terenie nieruchomości powodów, w związku z czym żądanie z pkt 1 pozwu winno być cofnięte.

Następnie pismem z dnia 20 grudnia 2016 r. (k. 687), doręczonym pozwanemu w dniu 10 lutego 2017 r. (k. 695), powodowie rozszerzyli żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie na ich rzecz kwoty 29.105,88 zł za okres od 28 września 2006 r. do 14 października 2016 r.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie K. Z. i A. Z. są od 2006 r. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej właścicielami działki oznaczonej nr (...) położonej w Gminie O., miejscowość F. o powierzchni 1,6068 ha., dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Zawierciu księga wieczysta Kw nr (...). Powodowie nabyli przedmiotową nieruchomość na wyłączną własność na podstawie ugody zawartej przed Sądem Rejonowym z Z. z dnia 3 lipca 2006 r. w sprawie I Ns (...). Wcześniej właścicielami tej nieruchomości byli matka powoda A. Z. i jej siostra, które odziedziczyły ją po jego dziadku.

(dowód: odpis księgi wieczystej (...)// (...) k. 27, wypis z rejestru gruntów k. 28, dokumenty z akt sprawy sygn. I Ns (...): odpis księgi wieczystej (...)// (...) k. 19-21)

W chwili nabycia własności przedmiotowej nieruchomości przez powodów nie była ona zagospodarowana, brak było budynków, aktualnie jej stan jest taki sam, działka jest częściowo zadrzewiona w części północo wschodniej, nie jest ogrodzona. Na nieruchomości powodów znajdują się stanowiące własność pozwanego (...) Spółka Akcyjna w K. urządzenia elektroenergetyczne: słup oporowo – narożny trójmasztowy ON – 12 a nad nieruchomością przebiega linia energetyczna średniego napięcia SN 15kV typu 3x70 (...). Urządzenia te znajdowały się na działce w chwili zakupu je j przez powodów.

W 1989 r. właścicielem przedmiotowej działki oznaczonej nr (...) była M. S.. W związku z dużymi spadkami napięć wystąpiła konieczność przebudowy sieci elektroenergetycznej. Decyzją z dnia 1 sierpnia 1986 r. Naczelnik Miasta i Gminy O. udzielił pozwolenia na budowę stacji ST-1, ST-2 i ST-3 w ramach realizacji inwestycji przez Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych w K. pod nazwą „Przebudowa sieci elektroenergetycznej w rejonie Cementowni (...) na terenie położonym w O. i F., natomiast kolejnymi decyzjami z dnia 12 stycznia 1987 r. i z dnia 15 września 1988 r. Naczelnik Miasta i Gminy O. udzielił pozwolenia na budowę linii napowietrznej i stacji transformatorowych m.in. na terenie wsi F.. W celu budowy i modernizacji przedmiotowych urządzeń elektroenergetycznych decyzją Naczelnika Gminy i Miasta O. z dnia 10 lipca 1987 r. nr (...), zmienionej decyzją Naczelnika Gminy i Miasta O. z dnia 3 października 1988 r. numer (...), ustalono prawo czasowego wstępu na nieruchomość której obecnymi właścicielami są powodowie i przebudowę sieci w okresie od dnia 1 stycznia 1988 r. do dnia 31 maja 1989 r. W dniu 3 października 1989 r. podpisany został protokół odbioru technicznego nr (...)i nastąpiło włączenie przedmiotowych urządzeń w skład sieci przedsiębiorstwa Zakładu (...) w B.. Linia elektroenergetyczna przebiegająca nad nieruchomością pozwanych stanowi fragment linii relacji (...) – stacja W70 typu 3x70 AFL. Z przedmiotowej stacji zasilanie dostarczane jest do około 1 500 odbiorców, w tym również zakładów produkcyjnych. Stacja ta jest istotna dla infrastruktury energetycznej w tym rejonie. Zmiana lokalizacji lub usunięcie w/w infrastruktury energetycznej to koszty około 70 000 złotych.

Powierzchnia działki nr (...) wynosi 16 068 m². Działka jest położona w miejscowości F., jest to obszar wiejski, z bezpośrednim dostępem do drogi publicznej, znajduje się w odległości około 4,5 km od centrum Z.. Zgodnie z aktualnie obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego jest to teren o przeznaczeniu jako obszar terenów lasów ZL i obszar terenów dolesień ZL1, może być użytkowany jako łąka, pastwisko i las. W bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowej nieruchomości znajdują się grunty niezabudowane.

Urządzenia elektroenergetyczne, w tym słup i linia SN są zlokalizowane w południowo-wschodniej części działki. Łączna powierzchnia działki zajmowana przez słup SN wraz z infrastrukturą tj. linią średniego napięcia przebiegająca przez działkę powoda i wykorzystywana przez pozwanego wynosi 327m², w tym powierzchnia zajmowana przez słup SN stanowi 15 m² a przez linię 312m². Wyliczona powierzchnia uwzględnia aktualne przeznaczenie działki określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, faktyczną powierzchnię zajmowaną przez te urządzenia oraz powierzchnię pasa technicznego potrzebnego do konserwacji urządzeń pozwanego i odpowiada służebności przesyłu którą w przyszłości mogłaby zostać ewentualnie obciążona nieruchomość powodów.

W związku z posadowioną na nieruchomości powodów infrastrukturą elektroenergetyczną w postaci słupa SN i kabli sieci napowietrznej SN pozwany korzysta z części nieruchomości powodów w ten sposób, iż utrzymuje na niej własne, opisane wyżej urządzenia elektroenergetyczne oraz przesyła za ich pośrednictwem energię elektryczną celem zasilania odbiorców. Miejsce posadowienia słupa SN i przebieg kabli elektroenergetycznych znajdujących się na działce powodów nie uległy zmianie od dnia jej wybudowania.

Zakład (...) ma obowiązek przeprowadzania okresowych przeglądów linii energetycznych, co najmniej raz na 5 lat, zazwyczaj odbywa się to raz w roku, w związku z czym pracownicy muszą mieć zapewnioną możliwość dostępu do stanowisk słupowych, przewodów, izolacji, uziemia, oględziny nie mogą być wykonywane na odległość, nadto w przypadku ewentualnej awarii każdorazowo zachodzi potrzeba bezpośredniego dostępu do stanowisk słupowych, linii

i przeprowadzenia prac remontowych, które w przypadku urządzeń na nieruchomości pozwanych mogą trwać kilka godzin. Pracownicy pozwanego wchodzili na nieruchomość powodów regularnie, zgodnie z wymogami z mniej więcej stałą częstotliwością raz na rok oraz doraźnie w razie wystąpienia awarii.

(dowód: mapa do celów projektowych k. 16, odpis protokołu nr (...) z dnia 3.10.1989 r. k. 66-69, decyzje Naczelnika Miasta i Gminy O. z dn. 10.07.1987 r., z dn. 1.08.1986 r., z dn. 12.01.1987 r., z dn. 15.09.1988 r., z dn. 3.10.1988 r. k. 60-63, zeznania świadków S. W. (1) k. 151v-151, L. L. k. 152-152v, E. K. k. 152v, opinia biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych W. J. k. 98-113, 395-397, opinia biegłego rzeczoznawcy majątkowego M.G.-L. k. 197-240, 269-2709, opinia biegłego geodety J. S. k. 316-322, 363, 373, opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości S. W. k. 594-654, 701-703, dokumenty z akt sprawy sygn. I Ns (...): mapa ewidencyjna sytuacyjno-wysokościowa k. 22-23, decyzje Naczelnika Miasta i Gminy O. k. 24-26, protokół odbioru k. 27, mapy k. 28, mapy ewidencyjnej k. 118)

Powodowie od maja 2008 r. zwracali się do poprzednika prawnego pozwanego w kierowanych do niego pismach o usunięcie urządzeń elektroenergetycznych, informowali o naruszeniach prawa własności ich nieruchomości, jak również wnosili o zapłatę odszkodowania za bezumowne korzystanie przez pozwanego z ich nieruchomości w łącznej kwocie 480.000,00zł (po 4.000 zł za każdy miesiąc zajmowania nieruchomości). W odpowiedzi pozwany informował, że linie elektroenergetyczna została wybudowana zgodnie z obowiązującym wówczas prawem i na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych, w związku z czym żądanie powodów jest bezpodstawne. W dniu 24 września 2008 r. powodowie złożyli do Sądu Rejonowego dla Krakowa Podgórze w Krakowie wniosek o zawiązanie do próby ugodowej. Próba ugodowego załatwienia sporu przed Sądem w dniu 21 listopada 2008 r. nie powiodła się.

(dowód : korespondencja stron k. 30-33, 36, 38-39, kopia wniosku o zawiązanie do próby ugodowej k. 34-35, protokół rozprawy przed SR dla Krakowa-Podgórze w Krakowie z dn.21.11.2008 r. k. 37)

Wnioskiem z dnia 3 czerwca 2013 r. pozwany wystąpił do Sądu Rejonowego w Zawierciu o ustanowienie służebności przesyłu na części przedmiotowego gruntu obejmującego powierzchnię łącznie 240m⁽²⁾, niezbędną do eksploatacji i obsługi słupa elektroenergetycznego. Postępowanie w tej sprawie, zarejestrowanej pod sygn. I Ns (...)zostało umorzone przez Sąd Rejonowy w Z. postanowieniem z dnia 21 grudnia 2015 r. wobec cofnięcia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu.

(dowód: kopia wniosku o ustanowienie służebności k. 466-468, kopia postanowienia z dn. 21.12.2015 r. o umorzeniu postępowania k.532 dokumenty z akt I Ns (...)tj. odpis wniosku z dnia 3.06.2013 r. k. 2-4, postanowienie z dn. 21.12.2015 r. o umorzeniu postępowania k. 169)

W bliżej nieokreślonej przyszłości planowana jest przebudowa linii elektrycznej przebiegającej nad nieruchomością powodów.

(dowód : kopia zgody powodów z dn. 2.09.2014 r. na wejście na teren ich nieruchomości k. 555)

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny w oparciu o opinie biegłych z zakresu wyceny nieruchomości, opinię biegłego geodety i opinię biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych. W ocenie Sądu zostały one sporządzone przy wykorzystaniu doświadczenia i wiedzy osób ją sporządzających, natomiast samych kwalifikacji biegłych nie sposób kwestionować. Opinie są jasne, spójne i rzetelne. Zostały wydane na podstawie zgromadzonej dokumentacji, po przeprowadzonych w terenie oględzinach przedmiotowej nieruchomości, bazują również na dokumentach i informacjach pozyskanych we własnym zakresie przez biegłych w toku ich opracowywania. Brak było przy tym podstaw do podważenia zasadności przyjętej przez nich metodologii badań oraz przedstawionych w opinii wniosków. Opinie udzielają odpowiedzi na wszystkie pytania stron postępowania i wyjaśniają przyjęte metody wyliczeń. Biegły z zakresu szacowania nieruchomości S. W. (3) złożył dodatkowo na rozprawie ustną opinię uzupełniającą w której szczegółowo odniósł się do wszystkich twierdzeń i zarzutów stron postępowania oraz wyjaśnił przyjętą metodologię

wyceny powierzchni nieruchomości zajmowanej przez urządzenia przesyłowe pozwanego. W związku z tym brak podstaw do kwestionowania opinii biegłego.

Ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd uwzględnił zeznania świadków L. L., S. W. (1) i E. T. ich zeznań znajduje bowiem potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym w sprawie, jest przekonywująca i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego.

Ponadto Sąd ustalając stan faktyczny oparł się na dokumentach załączonych przez strony w toku niniejszego postępowania. Wiarygodności, prawdziwości oraz rzetelności dokumentów nie kwestionowała żadna ze stron. Dokumentacja ta została sporządzona przez kompetentne osoby, w zakresie przewidzianych prawem kompetencji, a zaistnienie stwierdzonych w niej faktów potwierdzone zostało m.in. zeznaniami świadków oraz opinią biegłych. Tak więc w ocenie Sądu brak jest podstaw do odmowy przyznania im waloru wiarygodności.

Sąd zważył co następuje:

Pozwany nie wykazał w toku procesu, aby dysponował tytułem prawnym do zajmowania części nieruchomości powodów. Pozwany nie przedstawił żadnych dowodów, które wskazywałyby, że urządzenia elektroenergetyczne zostały zainstalowane na nieruchomości powoda w trybie mogącym stanowić podstawę do legalnego korzystania z cudzej nieruchomości wbrew woli właściciela. Na przykład, decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (t.j. Dz.U. z 1974r., nr 10, poz. 64 ze zm.) stanowiłaby tytuł prawny dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w tej decyzji nieruchomości. (por. też: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010r., III CZP 116/09, LEX nr 537076). Pozwany w niniejszej sprawie nie przedłożył jednak takiej decyzji administracyjnej wydanej w trybie art. 35 powołanej ustawy, ani też nie powoływał się na taki fakt i nie wykazał, że tego rodzaju dokument istniał, tylko uległ zagubieniu lub zniszczeniu. Pozwany nie dysponując decyzją wydaną na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, nie miał podstaw, aby czuć się osobą uprawnioną do bezterminowego, bezpłatnego korzystania z zajętej części przedmiotowej nieruchomości. Co więcej treść korespondencji kierowanej przez powodów do pozwanego dowodzi, że miał tego pełną świadomość. Pozwany zdawał sobie sprawę, że działka na której posadowione są urządzenia elektroenergetyczne stanowi własność osób prywatnych. Powyższe wynika wprost z pism formułowanych przez powodów do pozwanego od maja 2008 r. (k. 112-113). Powyższa kwestia nie budzi więc żadnej wątpliwości. Nadto od 2001 r. dla przedmiotowej działki była urządzona księga wieczysta. Także w dacie przebudowy spornych urządzeń elektroenergetycznych wiadomym było, o czym świadczą załączone w tym zakresie decyzje administracyjne, że inwestycja ta jest realizowana na gruncie prywatnym, należącym do osób trzecich. Żądanie powodów nakazania pozwanemu usunięcia (ewentualnie przeniesienia) urządzeń elektroenergetycznych nie może być jednak uwzględnione. W ocenie Sądu w realiach niniejszej sprawy jest to niemożliwe. Podstawę prawną roszczenia powoda w tym zakresie stanowi art. 222§2 k.c. Stosownie do treści art. 222 § 2 k.c. przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Żądanie przywrócenia stanu zgodnego z prawem w ramach roszczenia negatoryjnego, wymaga stwierdzenia po stronie osoby korzystającej z rzeczy bezprawności zachowania, przy czym przypisanie bezprawności odnosi się do momentu wkroczenia w sferę uprawnień właściciela (zob. też uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 30 stycznia 2009 r., II CSK 461/08, niepubl., z dnia 29 kwietnia 2009 r., II CSK 560/08, niepubl.). W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że urządzenia elektroenergetyczne zostały wybudowane w 1989 r., na podstawie poprzedzających realizację tej inwestycji właściwych decyzji Naczelnika Miasta i Gminy O., w tym decyzji tego organu udzielających czasowego zezwolenia na wstęp na nieruchomość należącą do poprzedników prawnych powodów w celu przebudowy sieci. Wbrew jednak stanowisku pozwanego nie można jednak li tylko na podstawie braku zaskarżenia powyższych decyzji uznać dorozumianej zgody właścicieli nieruchomości na realizację powyższej inwestycji. Strona pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu by zgoda taka została wyrażona. Wobec tego uznać należy, że sporna linia energetyczna wraz ze słupem elektroenergetycznym zostały usytuowane na nieruchomości powodów bez zgody ich poprzedników prawnych. W konsekwencji uznać trzeba, iż zachowanie polegające na umieszczeniu na i nad powierzchnią gruntu przedmiotowej działki infrastruktury elektroenergetycznej było bezprawne. Tym samym doszło do wkroczenia w

sferę uprawnień właścicielskich nie tylko wbrew woli właściciela, ale także bez oparcia w przepisach prawa. Wobec niedysponowania przez pozwanego tytułem do korzystania z nieruchomości powodów, w zakresie objętym siecią i słupem energetycznym, usytuowanymi na działce nr (...) powodowie, dla ochrony swej własności, skorzystali z roszczenia negatoryjnego przewidzianego w art. 222 § 2 k.c., żądając usunięcia powyższych urządzeń. Żądanie takie jest więc co do zasady usprawiedliwione, jednak w realiach niniejszej sprawy, musi zostać oddalone w oparciu o art. 5 k.c.

Usunięcie urządzeń, które są ściśle powiązane z całą terenową siecią przesyłową energii elektrycznej oraz przemieszczenie ich w inny obszar, jakkolwiek wydaje się być technicznie możliwe, co można wywieść z podejmowanych w tym zakresie przez pozwanego planów przebudowy spornej linii w przyszłości a także z opinii biegłego W. J. (2), to jednak wiąże się z realizacją dużego, kosztownego zamierzenia (ponad 70 000zł), rozciągniętego w czasie i okresowymi uciążliwościami dla podmiotów trzecich, nie wyłączając dla nich ujemnych konsekwencji (ewentualnych szkód) z tym związanych. Podkreślenia wymaga, że sporne urządzenia mają istotne znaczenie dla funkcjonowania znacznej części sieci elektroenergetycznej, z którą pozostają w ścisłej zależności. Przechodząca przez działkę powodów trasa energetyczna, powiązana ze znajdującymi się na niej urządzeniami, służy zaopatrzeniu w energię elektryczną części społeczności lokalnej (ponad jedno tysiąc odbiorców). Dostarcza energię dla domostw i dużych zakładów przemysłowych, w tym m.in. cementowni, znajdujących się na tym terenie. Powodowie niewątpliwie mają tego wszystkiego świadomość tym bardziej, że w dacie nabywania nieruchomości przedmiotowe urządzenia w stanie czynnym, znajdowały się na ich działce. Dodatkowo realizacja żądania powodów nie jest także możliwa bez przeprowadzenia odpowiednich działań administracyjnych o szerokim zakresie decyzyjnym i czasowym. Wobec tego okoliczności te przesądzają o tym, że żądanie powodów zawarte w punkcie 1 pozwu stanowiło nadużycie prawa podmiotowego. W wyroku z dnia 28 czerwca 2005 r. (sygn. I CK 14/2005) Sąd Najwyższy wskazał, że żądanie usunięcia urządzeń pozwanego z nieruchomości powoda, byłoby korzystaniem z prawa własności z przekroczeniem zasad współżycia społecznego, albowiem indywidualny interes właściciela nie może doprowadzić do takiej zmiany stosunków, wcześniej ukształtowanych, które uniemożliwiłyby korzystanie przez ich właścicieli ze wspólnej sieci i zmusiłyby ich do znacznych inwestycji mających na celu zapewnienie zasilania w energię elektryczną odbiorców. Takie wykonywanie prawa własności przekraczałoby granice określone przez art. 140 k.c. Należy też zauważyć, że powodowie w chwili nabywania nieruchomości mieli świadomość posadowienia na niej urządzeń należących do pozwanego. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 września 2006 r. (II CSK 112/06 Monitor Prawniczy 19/2006) wskazał, że właściciele gruntów, na których znajdują się urządzenia przesyłowe muszą się liczyć z możliwością ustanowienia służebności gruntowej na rzecz przedsiębiorstwa, oczywiście za odpowiednim wynagrodzeniem, ustalonym według kryteriów wskazanych przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 17 czerwca 2005 r. (III CZP 29/05 OSNC 2006/4/64).

Alternatywne żądanie powodów K. Z. i A. Z. nakazania pozwanemu przeniesienia urządzeń przesyłowych (zmiany ich usytuowania) na własny koszt i posadowienia ich poza należącą do nich nieruchomością (lub w miejscu najmniej obciążającym nieruchomości) również nie mogło być uwzględnione. Powództwo sformułowane w taki sposób nie nadaje się bowiem w ogóle do weryfikacji pod kątem jego merytorycznej zasadności. Powodowie winni najpierw dokładnie określić miejsce, w które - ich zdaniem - pozwany winien przenieść przedmiotowe urządzenia elektroenergetyczne, a dopiero wówczas byłoby możliwe dokonywanie badania i oceny, zarówno co do tego czy tego rodzaju żądanie jest zasadne, znajduje oparcie w przepisach prawnych jak też, czy w ogóle jest ono możliwe do zrealizowania, czy nie narusza praw osób trzecich itp., oczywiście z uwzględnieniem inicjatywy dowodowej stron w tym zakresie. Natomiast w przypadku ewentualnego uwzględnienia żądania powodów w zgłoszonym przez nich kształcie orzeczenie Sądu nie nadawałoby się również do wykonania w drodze egzekucji. Roszczenia windykacyjne i negatoryjne winny być sprecyzowane w sposób umożliwiający ich egzekucję w razie ich uwzględnienia przez Sąd.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia w tym zakresie stanowi art. 222§2 k.c. a contrario.

Na uwzględnienie zasługiwało natomiast co do zasady roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z części nieruchomości powodów. Niewątpliwie wiedza powodów w momencie nabycia nieruchomości o istnieniu na działce przedmiotowych urządzeń może w jakimś sensie oznaczać godzenie się na ograniczenia, jakie będą towarzyszyć

korzystaniu z nabywanej nieruchomości, mogła też oddziaływać na wysokość ceny, jednakże akceptacja tego stanu rzeczy nie pozbawia nabywcy jako właściciela prawa realizacji roszczenia przysługującego mu z ustawy w stosunku do posiadacza (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2012r., I CSK 641/11, LEX nr 1218577).

Stosownie do art. 224§1 i 2 k.c. w związku z art. 225 k.c. i art. 230 k.c. zarówno samoistny jak i zależny posiadacz cudzej rzeczy w złej wierze obowiązany jest do wynagrodzenia za korzystanie z tej rzeczy. Przepisy art. 224-230 k.c. regulują stosunki prawne, gdy rzecz znalazła się w posiadaniu niewłaściciela, a źródłem tego stanu rzeczy nie była umowa stron. Innymi słowy, przepisy te nie mają zastosowania do stosunku umownego między właścicielem a inną osobą, na podstawie którego korzystała ona z rzeczy za zgodą właściciela. (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2009r., II CSK 512/08, LEX nr 494013).

Władztwo przedsiębiorstwa eksploatującego urządzenia dostarczające lub przekazujące energię elektryczną, wodę, gaz, odpowiada faktycznemu władztwu wynikającemu z prawa służebności, co pozwala uznać je za posiadacza służebności, do którego na podstawie art. 352§2 k.c. stosuje się przepisy o posiadaniu rzeczy, w tym art. 224§2 – 225 k.c. Wyłącznym źródłem i przyczyną roszczeń wynikających z art. 224-225 k.c. jest jedynie samoistne posiadanie cudzej rzeczy, które nie jest tożsame tylko z pozbawieniem właściciela wszystkich elementów faktycznego władztwa nad rzeczą, ale może także polegać na takim korzystaniu z rzeczy przez niewłaściciela, które narusza prawo własności w inny sposób, aniżeli pozbawiając właściciela faktycznego władztwa (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2009r., I CSK 511/08, LEX nr 584191).

Wynagrodzenie z art. 224§2 k.c. w zw. z art. 225 k.c. nie stanowi świadczenia o charakterze odszkodowawczym, nie jest uzależnione od wykazania przez uprawnionego poniesienia szkody i zawinienia sprawcy. Należy się za sam fakt posiadania w złej wierze bez żadnego tytułu prawnego do cudzej rzeczy. Istotą wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy jest przyznanie właścicielowi rekompensaty za brak możliwości dysponowania własną rzeczą, nie zaś zwrot osiągniętych bez podstawy prawnej przez posiadacza samoistnego pożytków (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2008r., IV CSK 529/07, LEX nr 376397). Dobrą wiarę wyłącza natomiast ujawnienie takich okoliczności, które u przeciętnego człowieka powinny wzbudzić poważne wątpliwości, że nie przysługuje mu prawo do korzystania z rzeczy w dotychczasowym zakresie. Przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w sferę cudzej własności nieruchomości dla bieżącego utrzymania urządzeń przesyłowych, korzysta z tej nieruchomości w złej wierze (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010r. z uzasadnieniem, II CSK 374/09, LEX nr 677771; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2009r., II CSK 121/09, LEX nr 686359).

W niniejszej sprawie, jak wyżej wykazano, poprzednik pozwanego już w dacie przeprowadzania inwestycji tj. od 1989 r. roku, wiedział iż nie ma tytułu prawnego do zajmowanej w części nieruchomości, bowiem przedmiotowa nieruchomość stanowiła własność osób prywatnych. Trzeba też podkreślić, że pozwanego nie łączyła żadna umowa z poprzednimi właścicielami nieruchomości, która stanowiłaby tytuł prawny do korzystania przez pozwanego z nieruchomości powodów. Wbrew bowiem stanowisku pozwanego, brak podstaw do uznania, że pomiędzy ówczesnymi właścicielami a poprzednikiem prawnym pozwanego doszło do zawarcia umowy zbliżonej do umowy użyczenia. Pozwany powyższe twierdzenie opiera na braku reakcji poprzednich właścicieli na decyzje administracyjne lokujące infrastrukturę elektroenergetyczną na ich nieruchomości. Zdaniem strony pozwanej decyzje te przesądzają o przysługującym mu prawie korzystania z nieruchomości powodów. Założenie to jest błędne. Decyzja Naczelnika Gminy i Miasta O. z dnia 3 października 1998 r. nr (...) ustalała bowiem jedynie prawo wstępu na nieruchomość i przebudowę sieci i to w ograniczonych ramach czasowych tj. od 1 stycznia 1988 r. do 21 maja 1989 r. Decyzja ta nie dotyczyła ustalenia trwałego prawa do korzystania z nieruchomości powodów, a w szczególności do korzystania z niej bez wynagrodzenia. Korzystanie z cudzego gruntu przez przedsiębiorstwo energetyczne, wymaga jak to wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 kwietnia 2009 r. (sygn. II CSK 560/09), „podstawy prawnej nieodnoszącej się do samego posadowienia słupów i rozwieszenia sieci energetycznej, co miało miejsce przed laty i zostało już rozpatrzone, ale do obecnego korzystania”. Jeśli między stronami nie ma zawartej stosownej umowy, a w nowych warunkach prawnych wykonywania własności przez podmioty prawa cywilnego nie występuje żadna podstawa do korzystania z cudzej nieruchomości ex lege i nieodpłatnie, to mamy do czynienia z bezumownym korzystaniem z

cudzej własności (por. też: wyrok SN z dn.20.08.2009 r., sygn. II CSK 137/09). W związku z tym nieuprawnione jest twierdzenie, że pozwanemu przysługuje, w związku z powołaną decyzją administracyjną, trwały tytuł do korzystania z nieruchomości powoda. Podobnie błędne jest założenie, że strony łączyła niepisana umowa zbliżona do umowy użyczenia, gdyż poprzednicy prawni powodów nie oprotestowali realizacji inwestycji, co ma - w ocenie pozwanego, oznaczać że godzili się na posadowienie na nieruchomości spornych urządzeń. Powyższemu twierdzeniu sprzeciwia się fakt, że pozwany w żaden sposób nie wykazał, by doszło do zawarcia umowy na podstawie której nastąpiło wyrażenie zgody przez właścicieli na bezpłatne korzystanie z nieruchomości. Brak również podstaw do uznania, że umowa taka została zawarta per facta concludentia. Zgodnie z art. 60 k.c. wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli). W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że oświadczenie woli może być także dorozumiane ale musi być niewątpliwe. Przepis art. 60 k.c. przez pojęcie czynności prawnej dokonanej per facta concludentia rozumie jedynie formę (sposób) wyrażenia oświadczenia woli, którego treść jest niewątpliwa, nie uzasadnia natomiast przypisania czynnościom prawnym treści, jakie nie wynikają ani z nich, ani z ustawy, ani z zasad współżycia społecznego czy ustalonych zwyczajów (art. 56 k.c.). W niniejszej sprawie brak natomiast dowodu który potwierdzałby tezę pozwanego, nieuzasadnione było zatem twierdzenie, że poprzedni właściciele nieruchomości wyrazili zgodę na korzystanie z ich nieruchomości. Świadczą o tym niewątpliwie podejmowane przez pozwanego dążenia do uregulowania stanu prawnego części nieruchomości, na której posadowione są urządzenia elektroenergetyczne m.in. wniesienie sprawy o ustanowienie służebności przesyłu na części przedmiotowego gruntu obejmującego powierzchnię niezbędną do eksploatacji i obsługi słupa elektroenergetycznego i sieci przesyłowej. Dodatkowo okoliczność tą potwierdza spór pomiędzy stronami występujący już od co najmniej 2008 r., gdy obecni właściciele działki wystąpili o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Powyższe potwierdza korespondencja prowadzona pomiędzy stronami (k. 30-33, 36, 38-39).

Należy więc stwierdzić, że pozwany pozostawał w złej wierze jako posiadacz części nieruchomości powodów w okresie przez nich wskazanym. Wiedział bowiem, że nieruchomość, na której znajdują się jego urządzenia, w okresie wskazanym pozwem, nie stanowi jego własności (ani własności Skarbu Państwa czy jednostki samorządu terytorialnego) ale własność osób prywatnych, w związku z czym na takiej nieruchomości nie mogło być ustanowione, ani powstać z mocy prawa, ograniczone prawo rzeczowe obciążające tą nieruchomości, pozwany wiedział także, że nie ma zgody na korzystanie z niej nieodpłatnie. Decyzja Naczelnika Gminy i Miasta O. z dnia 3 października 1998 r. nr (...) (jak również pozostałe decyzje organów administracji) nie „stwarzała” trwałego prawa do korzystania z nieruchomości powodów, jej funkcjonowanie w obrocie nie przesądzało o dobrej wierze pozwanego. Wiadomym bowiem pozwanemu był brak przesłanek do nabycie prawa do korzystania z nieruchomości „z mocy prawa” wobec faktu, iż grunt należał do osoby prywatnej. W tym miejscu należy jedynie ubocznie podnieść (ponieważ brak podstaw do uznania by sytuacja taka miała miejsce w niniejszej sprawie), że okoliczność, iż przedsiębiorstwo energetyczne w chwili przejęcia urządzeń było w dobrej wierze, nie oznacza, że pozostawało ono w dobrej wierze przez cały okres posiadania. Pogląd taki kłóci się z orzecznictwem Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 czerwca 2014 r. (sygn. I ACa 199/14) „w przypadku tak zwanych roszczeń uzupełniających, o których mowa w art. 224 i 225 KC, odmiennie niż ma to miejsce w przypadku zasiadywania mala fides superveniens nocet. Oznacza to, że w trakcie posiadania początkowo dobra wiara posiadacza może przekształcić się w złą wiarę, jeśli posiadacz dowie się o takich okolicznościach, które wykluczają jego usprawiedliwione przekonanie, że posiadanie jego zgodne jest z prawem”. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 stycznia 2010 r. (II CSK 374/2009, Lex Polonica nr 2578254) stwierdził, że „dobra wiara w chwili stawiania urządzeń, nie oznacza powstania po stronie przedsiębiorstwa energetycznego prawa do korzystania z nieruchomości skutecznego wobec każdorazowego jej właściciela, odpowiadającego treści służebności przesyłowej. Nadto sąd wskazał, iż propozycja zawarcia umowy odpłatnego korzystania z gruntu świadczy o kwestionowaniu przez właściciela prawa do nieodpłatnego, właściwego dla posiadania w dobrej wierze korzystania”. W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy wskazał, że „wynikające z art. 7 k.c. domniemanie dobrej wiary posiadacza samoistnego, od którego właściciel dochodzi na podstawie art. 225 w związku z art. 224§2k.c. wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy, obala dowód, że posiadacz wiedział o braku tytułu własności do znajdującej się w jego władztwie rzeczy, jak i dowód, że posiadacz w danych okolicznościach mógł się dowiedzieć o niezgodności swego władztwa na rzecz z rzeczywistym stanem

prawnym” (wyrok SN z 25.10.2012 r., I CSK 160/2012, LexPolonica nr 5143710). Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 16 grudnia 2014 r. I ACa 1332/14 stwierdził, że „Badając kwestię dobrej lub złej wiary na gruncie roszczeń uzupełniających z art. 224- 225 k.c. nie można ograniczyć się wyłącznie do czasu objęcia nieruchomości w posiadanie, stan dobrej wiary powinien bowiem istnieć przez cały czas korzystania z nieruchomości. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 31 lipca 2013 r. (I ACa 718/2013, LexPolonica nr 7519702) zwrócił natomiast uwagę, że „ze względu na ustanowione w art. 7 k.c. domniemanie istnienia dobrej wiary istotne znaczenie ma określenie złej wiary. Zła wiara ogólnie rzecz biorąc zachodzi wówczas, gdy określony podmiot wie (ma świadomość) o nieistnieniu określonego prawa, stosunku prawnego lub sytuacji prawnej albo też nie wie, jednakże należy uznać, że widziałby, gdyby w konkretnych okolicznościach postępował rozsądnie, z należytą starannością i zgodnie z zasadami współżycia społecznego”. W niniejszej sprawie, jak wyżej wykazano, brak było podstaw do uznania dobrej wiary po stronie pozwanego już od daty posadowienia urządzeń elektroenergetycznych, a niewątpliwie pozwany był w złej wierze w całym okresie objętym żądaniem pozwu.

Ustalając natomiast wysokość stawki wynagrodzenia za korzystanie z części nieruchomości powodów K. Z. i A. Z. przez pozwanego zajętej przez urządzenia elektroenergetyczne w okresie od 28 września 2006 r. do dnia 14 października 2016 r. Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości S. W. (4). Opinia biegłego (pisemna i ustna - uzupełniająca) nie budzą zastrzeżeń z punktu widzenia zgodności z zasadami ustalania wysokości tego rodzaju świadczeń, zasadami logiki, wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w nich wniosków, w zakresie dotyczącym dziedziny wymagającej wiadomości specjalnych, tj. wyliczenia stawki stanowiącej podstawę do obliczenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie.

Nadmienić należy, iż biegły S. W. (4), ustalając wartość wynagrodzenia w badanym okresie czasu uwzględnił sposób korzystania z nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe i fakt, iż stawki za takie korzystanie powinny uwzględniać stopień ingerencji w treść prawa własności. Biegły podkreślił, iż przy ustalaniu wartości wynagrodzenia, poprzedził ją szczegółową analizą lokalnego rynku transakcji nieruchomości podobnych oraz cech, tendencji i preferencji potencjalnych nabywców wpływających na wartość nieruchomości oraz wartość prawa do czerpania dochodu z tej nieruchomości, a w szczególności uwzględnił położenie oraz sposób wykorzystania przedmiotowej działki, jak i stan nieruchomości na datę wydania opinii. Zaznaczył, że stawki jednostkowe wynagrodzenia są zmienne na przestrzeni od 2009 r. do 2016 r., uwzględniają one ważony stopień ingerencji urządzeń w prawo własności nieruchomości i są to stawki, które wypełniają znamiona rynkowych stawek wynagrodzenia. Biegły wskazał, że przyjął możliwy sposób wykorzystania nieruchomości taki, jaki został określony dla tej nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Biegły w sposób szczegółowy wyjaśnił przyjętą metodologię wyceny zarówno w pisemnej opinii głównej jak i dodatkowo w ustnej opinii uzupełniającej.

Przyjęta przez biegłego metoda wyliczenia wysokości wynagrodzenia niewątpliwie uwzględnia wskazówki zawarte w aktualnym orzecznictwie. Posiadanie służebności gruntowej nie pozbawia bowiem w zupełności faktycznego władztwa właściciela nad nieruchomością obciążoną, odpowiada władztwu wynikającemu ze służebności gruntowej.. (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010r., II CSK 444/09, LEX nr 578038).

Należy też zauważyć, iż zgodnie z poleceniem Sądu, biegły S. W. (4) obliczył wartość wynagrodzenia w dwóch wariantach: w pierwszym z uwzględnieniem powierzchni nieruchomości zajmowane przez urządzenia przesyłowe pozwanego (z odrębnym wyszczególnieniem wynagrodzenia za powierzchnię zajętą przez posadowiony słup i sieć przesyłową) łącznie ze strefą ograniczającą możliwość korzystania z działki z uwagi na posadowienie na niej urządzenia przesyłowego oraz w drugim wariantcie z uwzględnieniem części nieruchomości od linii drogi do linii przebiegu sieci przesyłowej, łącznie ze „strefą bezpieczeństwa”, co wynikało z opinii biegłego geodety, który w takich dwóch wariantach wyliczył powierzchnię gruntu z uwzględnieniem tych czynników. W pierwszym wariantcie wyliczenie dotyczy powierzchni 327m² (312m² – sieć i 15 m² – słup), drugi wariant obejmuje dodatkową powierzchnię to 1656m². Zdaniem Sądu jedynie wariant pierwszy zasługuje na uwzględnienie. Wynika to z aktualnego przeznaczenia nieruchomości powodów określonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (teren lasów, zalesień), który ogranicza możliwość jej zagospodarowania. Strefy bezpieczeństwa miałyby zastosowanie i ograniczałyby

możliwość korzystania z gruntu w przypadku przeznaczenia tego gruntu pod zabudowę i ewentualnej decyzji o budowie budynku mieszkalnego. Taka możliwość jest natomiast obecnie wykluczona z uwagi na w/w charakter gruntu pozwanych. W związku z tym Sąd przyjął powierzchnię zajmowaną przez urządzenia pozwanego w wariacie pierwszy (327m²) odpowiada bowiem tej części nieruchomości, jaką ewentualnie winna być obciążona służebnością przesyłu na rzecz pozwanego. Jest to założenie prawidłowe, gdyż uwzględnia nie tylko samą powierzchnię zajmowaną przez urządzenia elektroenergetyczne, ale także powierzchnię pozostającą właściwie tylko do wykorzystania przez pozwanego w związku z posadowionym na niej słupem. Odzwierciedla ona więc faktyczny obszar korzystania przez pozwanego z nieruchomości powodów, a tym samym odpowiada rzeczywistemu stopniu ingerencji w sferę ich praw powoda. Wariant drugi nie był do zaakceptowania biorąc pod uwagę te kryteria. Nadto wyliczona w pierwszym wariacie powierzchnia jest zbliżona do powierzchni wskazanej przez pozwanego w sprawie zainicjowanej jego wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu na tej nieruchomości (sygn. I Ns 603/13). Wszystkie te okoliczności przemawiają za przyjęciem powierzchni do wyliczeń w wariacie pierwszym tj. 327m². W związku z powyższym Sąd przyjął wartość wynagrodzenia wyliczoną przez biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w oparciu o tą powierzchnię.

Należy z całą stanowczością odróżnić wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z cudzej nieruchomości od odszkodowania z tytułu ewentualnego deliktu. Wynagrodzenie w rozumieniu art. 224§2 w związku z art. 225 k.c. - jak sama nazwa wskazuje - ma na celu „wynagrodzenie”, „zapłatę”, „cenę” za bezumowne korzystanie z cudzej rzeczy, a nie naprawienie szkody wyrządzonej właścicielowi rzeczy. Wynagrodzenie to, jak podkreślono wcześniej, nie ma charakteru odszkodowawczego, a naprawieniu szkody służą inne uregulowania w kodeksie cywilnym.

Wprawdzie pozwany wyklucza jakiegokolwiek negatywne oddziaływanie promieniotwórcze urządzeń elektroenergetycznych na działce powodów, ale rozważając rzecz hipotetycznie nie można z góry całkowicie wykluczyć, że jakieś czynności związane z korzystaniem z cudzej nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe bez podstawy prawnej mogą doprowadzić do powstania deliktu prowadzącego do określonych szkód. Jednakże nie taki delikt był przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie. (por. też: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 stycznia 2012r., I ACA 1331/11, LEX nr 1120010).

Ustalając zatem w niniejszej sprawie obszar bezumownego korzystania przez pozwanego z działki powoda, Sąd uznał, iż powierzchnia 327m², jako obszar z którego korzystał pozwany z nieruchomości powodów, nie budzi zastrzeżeń.

W świetle powyższego, uwzględniając zasady wyliczania wynagrodzenia i stawki wynikające z opinii biegłego S. W. (4) (por.: tabela i wyliczenia od str. 35 opinii k. 628), Sąd uznał, iż należne powodom wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z części ich nieruchomości przez pozwanego powinno wynosić 11.117,97 zł. Na wartość tą składa się wynagrodzenia za okres :

- ` od października do grudnia 2009 r. w kwocie: 29,58 zł (3x9,86zł) -słup i 246 zł (3x0,263zł) –sieć przesyłowa;
- od stycznia do grudnia 2010 r. w kwocie: 138,74 zł (12x11,56zł) –słup i 1154 zł (12x96,20zł) – sieć przesyłowa;
- od stycznia do grudnia 2011 r. w kwocie: 152 zł – słup i 1267,89 zł – sieć przesyłowa; łączne wynagrodzenie za ten okres wynosi 2.988,21 zł

oraz wynagrodzenie za okres od :

- od stycznia do grudnia 2012 r. w kwocie: 168,31 zł - słup i 1400,35 zł – sieć przesyłowa;
- od stycznia do grudnia 2013 r. w kwocie: 172,86 zł – słup i 1438,20 zł – sieć przesyłowa;
- od stycznia do grudnia 2014 r. w kwocie: 177,41 zł – słup i 1476,05 zł – sieć przesyłowa;
- od stycznia do grudnia 2015 r. w kwocie: 197,88 zł – słup i 1646,36 zł – sieć przesyłowa;

- od stycznia do 14 października 2016 r.: 155,83 zł – słup i 1296,51 zł – sieć przesyłowa;

łącznie wynagrodzenie za ten okres wynosi 8.129,76 zł

Sąd przyznał na rzecz powodów wynagrodzenie za okres od dnia doręczenia pozwu stronie pozwanej tj. 1 października 2009 r. (k. 48). W tym zakresie rozstrzygnięcie uzasadnia art. 224§2 k.c. w związku z art. 225 k.c.

Z tych względów, Sąd zasądził na rzecz powodów kwotę 11.117,97 złotych tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części przedmiotowej nieruchomości przez pozwanego. W pozostałej części powództwo oddalono.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi art. 224§2 k.c. w związku z art. 225 k.c. oraz z art. 230 kc i 352 kc.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie orzeczono stosownie do przepisów art. 481 k.c. w związku z art. 455 k.c.

Pismem z dnia 22 lutego 2016r. (doręczonym pozwanemu w dn. 24.02.2016 r.) powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu, ograniczyli kwotę żądania wynagrodzenia i rozszerzyli okres za jaki domagają się wynagrodzenia. W związku z powyższym, od kwoty wynagrodzenia zasądzono za ten okres czasu tj. od kwoty 2.988,21 zł Sąd zasądził odsetki od 24 lutego 2016 r.

Pismem z dnia 20 grudnia 2016r. (doręczonym pozwanemu w dniu 10.02.2017 r.) powodowie rozszerzyli żądanie za okres do 14 października 2016 r. Wobec powyższego, od kwoty wynagrodzenia zasądzono za dalszy okres do 14 października 2016r., tj. od kwoty 8.129,76 zł Sąd zasądził odsetki od 10 lutego 2017r. Na marginesie należy dodać, iż zgodnie z aktualnymi poglądami orzecznictwa, regulacja dotycząca doręczeń między profesjonalnymi pełnomocnikami ma również zastosowanie w stosunku do pisma rozszerzającego powództwo (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 maja 2015r., I ACa 297/15, LEX nr 1746815; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 listopada 2014r., I ACa 733/14, LEX nr 1623926).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2014, 1025 tekst jednolity). Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego był §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Powodowie żądali w tym procesie zasądzenia kwoty 99.182,67 zł, a zasądzono solidarnie na ich rzecz kwotę 11.117,97zł. Powództwo uwzględniono więc w 11,20%, co oznacza, że to na powodach istnieje obowiązek stosunkowego zwrotu solidarnie kosztów procesu poniesionych przez pozwanego w sprawie.

Koszty procesu poniesione przez powodów to 14.975,22 zł (koszty zastępstwa procesowego- 3600 zł, opłaty skarbowe od pełnomocnictwa- 17 zł, opłata od pozwu 4504zł, zaliczka wpłacona na koszt opinii biegłych 6854,22zł). Koszty procesu poniesione przez pozwanego to 6971,22 zł (koszty zastępstwa procesowego- 3600 zł, opłaty skarbowe od pełnomocnictw- 17 zł, wpłacone zaliczki na koszt opinii biegłych 3354,22).

Suma kosztów procesu to 21.946,44 zł z czego 88,80 % to 19.448,43 zł. W tej wysokości koszty procesu powinni ponieść powodowie. Różnica kosztów, które powodowie powinni ponieść (19.448,43zł) oraz tych które ponieśli (14.975,22 zł) to kwota zł 4.513,21 zł. Taką kwotę zasądzono tytułem zwrotu kosztów procesu solidarnie od powodów na rzecz pozwanego na podstawie art. 100 k.p.c.

Skarb Państwa wyłożył tymczasowo w sprawie koszty w łącznej wysokości 608,07 zł (koszt wynagrodzenia za opinię biegłego oraz opłata stosunkowa od rozszerzonego powództwa), z czego 11,20% to 68,10zł - takie koszty obciążają pozwanego, zaś kwota 539,96zł – solidarnie powodów.